

Słupsk
1945

Wojciech Skóra

Słupsk 1945

Miasto Niemców, Sowietów i Polaków

Poznań 2023

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Recenzent
dr Kacper Pencarski

Redakcja i korekta:
Sebastian Surendra

© Copyright by Wojciech Skóra
© Copyright by Wydawnictwo Rys

**Książka wydana przy wsparciu Akademii Pomorskiej w Słupsku
i stypendium kulturalnego Prezydenta Miasta Słupska**

Wydanie I
Poznań 2023

25,75 ark. wyd.

ISBN 978-83-66666-74-0

Słupsk

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80

e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Zuzannie i Ziemowitowi, moim słupsczanom

veritas temporis filia

Spis treści

Wprowadzenie	9
Rozdział I.	
Stołp. Niemcy – zmiążdżeni	29
I.1. Nowy rok 1945. Inne miasto.....	31
I.2. Stołp – migawka z miasta przed przemianą	35
I.3. Początek marca 1945 – ostatni tydzień „Stołp in Pommern”	49
I.4. 7 marca 1945. Ostatni dzień niemieckiego Słupska: panika i ucieczka.....	54
I.5. Sowietci w mieście: „biada zwyciężonym”	64
I.5.1. Przeszukania	64
I.5.2. Samobójstwa	69
I.5.3. Gwałty na kobietach	73
I.5.4. Liczba ofiar wśród Niemców. Próba podsumowania i oceny.....	81
I.6. Niemcy pod władzą Sowietów. Od nienawiści do współpracy	89
I.7. Stosunek Niemców do czerwonoarmistów	99
I.8. Stosunek Niemców wobec Polaków. Narastająca nienawiść.....	107
I.9. Wysiedlenia Niemców	117
Rozdział II.	
Штольп. Sowietci – zwycięzcy	125
II.1. Zajęcie Słupska przez Armię Czerwoną. Mity i rzeczywistość	127
II.2. Pożar miasta w marcu 1945. Nieporozumienia, hipotezy, odpowiedzi	139
II.3. Sowiecka komendantura wojskowa w Słupsku (marzec–lipiec 1945).....	160
II.3.1. Organizacja sowieckiej komendatury wojskowej na szczeblu powiatu.....	160
II.3.2. Dwaj pierwsi zarządcy Słupska – Kukarkin i Pietuchow.....	167
II.3.3. Słupsk Kukarkina: rabunki, wywózki i powolna stabilizacja (marzec–kwiecień 1945).....	175
II.3.4. Gwałty na Niemkach – perspektywa sowiecka	190
II.3.5. Słupsk Pietuchowa: „dyktatura oświecona” (maj–lipiec 1945).....	196
II.3.6. Sowietci a Polacy.....	202
II.3.7. „Akcja demontażowa”, czyli Sowietci a gospodarka Słupska	207
II.4. Działalność i obsada garnizonu słupskiego Armii Czerwonej (od lipca 1945)	212
Rozdział III.	
Słupsk. Polacy – beneficjenci	229
III.1. Zanim przybyli osadnicy. Obozowy Stołp w 1945 roku	231
III.1.1. Elizjum na Schliepgrund 2	239
III.1.2. Piekło na ulicy Kołątaja.....	246
III.1.3. Deotymy i inne obozy w Słupsku.....	255
III.1.4. Egzekucja w Lasku Południowym	259
III.2. Narodziny polskiego Słupska. Władze i instytucje	264
III.2.1. Władze miasta.....	264
III.2.2. MO, UB, handel i służba zdrowia	278

III.3. Miasto Polaków. Życie od nowa.....	294
III.3.1. Osadnictwo polskie.....	294
III.3.2. Oswajanie obcego miasta	318
III.3.3. Blaski i cienie odbudowy miasta	327
III.4. Polacy a Niemcy. „Skrzywdzeni mają kamienne serca”	334
III.5. Jak upamiętniamy pierwszy rok polskiego Słupska?	342
III.6. Szkic do portretu miasta z końca 1945 roku	345
 Zakończenie	 349
 Wykaz ważniejszych skrótów użytych w tekście	 353
Wykaz źródeł i literatury.....	355
I. Źródła archiwalne	355
II. Źródła biblioteczne.....	355
III. Źródła drukowane	356
IV. Prasa	356
V. Wspomnienia	357
VI. Opracowania	358
 Zusammenfassung.....	 369
Indeks osób	373